SODIŠČE
EVROPSKE UNIJE

**Sodba** Sodišča
v zadevi C-698/23 P | ENVP/Parlament in Svet

Sporočilo za medije št. 165/26

Luxembourg, 17. november 2026

# Obdelava osebnih podatkov v Europolu: Sodišče potrjuje nedopustnost tožbe Evropskega nadzornika za varstvo podatkov (ENVP) zoper spremembo uredbe o Europolu

*Prehodni določbi te uredbe, katerih razglasitev ničnosti je ENVP predlagal, ne spreminjata niti njegovih nalog niti pooblastil in zato ne vplivata neposredno na njegov pravni položaj*

Evropski nadzornik za varstvo podatkov (ENVP) je po tem, ko je ugotovil, da Agencija Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol) hrani osebne podatke, ne da bi glede njih opravila kategorizacijo, kot je določeno s pravom Unije, sprejel odločbo, s katero je Europolu odredil, naj to kategorizacijo opravi v določenih rokih ali, če tega ne stori, izbriše zadevne podatke. Nekaj mesecev pozneje je zakonodajalec Unije sprejel prehodni določbi, ki pod določenimi pogoji dovoljujeta nadaljnjo obdelavo podatkov, ki jih ima Europol.

ENVP je menil, da ti določbi posegata v njegovo neodvisnost kot nadzornega organa in da njegovi odločbi odvzemata učinke, zato je pri Splošnem sodišču Evropske unije vložil tožbo za razglasitev ničnosti navedenih določb. Zadnjenavedeno sodišče pa je njegovo tožbo zavrglo kot nedopustno.

V današnji sodbi Sodišče Evropske unije potrjuje nedopustnost tožbe: v nasprotju z institucijami Unije mora ENVP dokazati svojo procesno upravičenje. Zlasti mora dokazati, da se izpodbijani določbi nanj neposredno in posamično nanašata. Sodišče pa ugotavlja, da ti določbi nikakor ne vplivata na naravo in obseg nalog, dodeljenih ENVP, saj nista spremenili niti njegovih pravic, niti njegovih obveznosti, niti njegovih pristojnosti. Prav tako nista spremenili jamstev neodvisnosti ENVP niti nista razveljavili odločbe, ki jo je sprejel v zvezi z Europolom. Izpodbijani določbi torej ne vplivata neposredno na pravni položaj ENVP. Splošno sodišče je torej pravilno ugotovilo, da tožba ENVP ni dopustna.

ENVP, ki skrbi za to, da institucije in organi Unije spoštujejo pravila o varstvu podatkov, je 3. januarja 2022 po opravljeni preiskavi sprejel odločbo proti Agenciji Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol).

Ta odločba se je nanašala na to, da je Europol hranil osebne podatke, ki jih je prejel v okviru svojih dejavnosti. Čeprav je uredba, ki je takrat urejala dejavnosti Europola,[1] tej agenciji dovoljevala zbiranje in analizo takih podatkov, je morala upoštevati določena pravila, zlasti glede kategorizacije posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, in osebnih podatkov, povezanih s temi posamezniki.

Vendar je ENVP ugotovil, da je Europol neprekinjeno hranil nize osebnih podatkov, ne da bi ugotovil, ali posamezniki, na katere se nanašajo osebni podatki, spadajo v kategorije, določene v tej uredbi. Po mnenju ENVP je bila ta praksa v nasprotju s pravili o najmanjšem obsegu podatkov in omejitvijo trajanja njihove hrambe. Zato je Europolu odredil, naj to kategorizacijo opravi v šestih mesecih za novo prejete podatke in v dvanajstih mesecih za tiste, ki jih je že imel. Po izteku teh rokov je moral Europol podatke izbrisati.

Evropski parlament in Svet Evropske unije sta 8. junija 2022 sprejela spremenjeno uredbo o Europolu.[2] Zlasti sta uvedla prehodni določbi,[3] s katerima je bilo Europolu pod določenimi pogoji dovoljeno, da nadaljuje z obdelavo že prejetih podatkov v okviru tekočih preiskav kaznivega dejanja.

ENVP je menil, da ti prehodni določbi retroaktivno uzakonjata prakse v zvezi s hrambo osebnih podatkov, ki jih je prijavil, in *de facto* razveljavljata odločbo iz januarja 2022, zato je zadevo predložil Splošnemu sodišču Evropske unije in predlagal razglasitev ničnosti teh določb. Po njegovem mnenju je posredovanje zakonodajalca Unije poseglo v njegovo neodvisnost kot nadzornega organa.

Splošno sodišče je s sklepom z dne 6. septembra 2023[4] to tožbo zavrglo kot nedopustno. Menilo je, da ENVP ni imel procesnega upravičenja zoper sporni prehodni določbi.

ENVP je nato vložil pritožbo pri Sodišču Evropske unije in predlagal razveljavitev tega sklepa ter razglasitev ničnosti zadevnih določb.

**Sodišče** je v sodbi **to pritožbo zavrnilo kot neutemeljeno** in potrdilo nedopustnost tožbe, ki jo je ENVP vložil pri Splošnem sodišču.

Sodišče opozarja, da je ENVP sicer neodvisen nadzorni organ, vendar **ni institucija Unije v smislu Pogodb**.[5] V nasprotju zlasti s Parlamentom, Svetom ali Evropsko komisijo mu s Pogodbama ni podeljena pravica do vložitve tožbe za razglasitev ničnosti akta Unije, ne da bi moral dokazati svoje procesno upravičenje.

Taka pravica ENVP do vložitve tožbe prav tako ne izhaja iz načela institucionalnega ravnovesja,[6] katerega namen je zagotoviti spoštovanje sistema delitve pristojnosti med institucijami Unije. To načelo se namreč ne uporablja za organe, urade in agencije Unije, ki niso njene institucije.

ENVP pa ima status **pravne osebe**. Zato lahko predlaga razglasitev ničnosti akta Unije pod pogoji, določenimi v Pogodbah za ničnostne tožbe, ki jih vložijo pravne osebe.[7] Za to mora zlasti dokazati, da se izpodbijani akt nanj neposredno in posamično nanaša. Pogoj v zvezi z neposrednim nanašanjem predvsem pomeni, da ima ta akt neposredne učinke na njegov pravni položaj.

Sodišče pa ugotavlja, da sta sporni prehodni določbi spremenili pravila, ki se uporabljajo za obdelavo podatkov, ki jih ima Europol. Nista pa nikakor vplivali na naravo in obseg nalog, dodeljenih ENVP, saj nista spremenili niti njegovih pravic, niti njegovih obveznosti, niti njegovih pristojnosti. Navedeni določbi tudi nista spremenili jamstev neodvisnosti ENVP niti nista razveljavili njegove odločbe z dne 3. januarja 2022. Poleg tega Sodišče ugotavlja, da iz postopka, ki je pripeljal do sprejetja spornih prehodnih določb, niso razvidni elementi, ki bi lahko vplivali na neodvisno izvajanje pristojnosti ENVP.

V teh okoliščinah je Sodišče potrdilo presojo Splošnega sodišča, da se sporni prehodni določbi ne nanašata neposredno na pravni položaj ENVP. **Splošno sodišče torej s tem, da je njegovo tožbo razglasilo za nedopustno, ni napačno uporabilo prava**.

**OBVESTILO:** Pri Sodišču je mogoče zoper sodbo ali sklep Splošnega sodišča vložiti pritožbo, omejeno na pravna vprašanja. Pritožba načeloma nima odložilnega učinka. Če je dopustna in utemeljena, Sodišče odločbo Splošnega sodišča razveljavi. Če stanje postopka to dovoljuje, lahko Sodišče samo dokončno odloči o zadevi. Sicer zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču, to pa je vezano na odločitev, ki jo je Sodišče sprejelo v okviru pritožbe.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje. Predstavitev dejanskega stanja in pravnega okvira se nanaša na upoštevno obdobje in temelji na spisu v zadevi.

Celotno besedilo in morebitni povzetek sodbe sta objavljena na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Jarosław Zasada ✆ (+352) 4303 2793.

Posnetki z razglasitve sodbe so na voljo na „Curia Web TV“ in na „European Broadcasting Service“ ✆ (+32) 2 2964106.

[1] Uredba (EU) 2016/794 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o Agenciji Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol).

[2] Uredba (EU) 2022/991 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2022 o spremembi Uredbe (EU) 2016/794 v zvezi s sodelovanjem Europola z zasebnimi strankami, obdelavo osebnih podatkov s strani Europola pri podpiranju preiskav kaznivih dejanj in vlogo Europola pri raziskavah in inovacijah.

[3] Člena 74a in 74b Uredbe 2016/794, kakor je bila spremenjena z Uredbo 2022/991.

[4] Zadeva ENVP/Parlament in Svet, T-578/22 (glej tudi sporočilo za medije št. 134/23).

[5] Člen 13(1) PEU. Sodišče poudarja tudi, da so se države članice ob sprejetju Lizbonske pogodbe namerno odločile, da med subjekte, ki lahko predlagajo razglasitev ničnosti akta Unije, ne bodo vključile vseh organov, uradov ali agencij Unije, kot je ENVP, ne da bi morali dokazati svoje procesno upravičenje.

[6] Kot je to razložilo Sodišče v sodbi z dne 22. maja 1990, Parlament/Svet, C-70/88.

[7] V skladu s členom 263, četrti odstavek, PDEU.